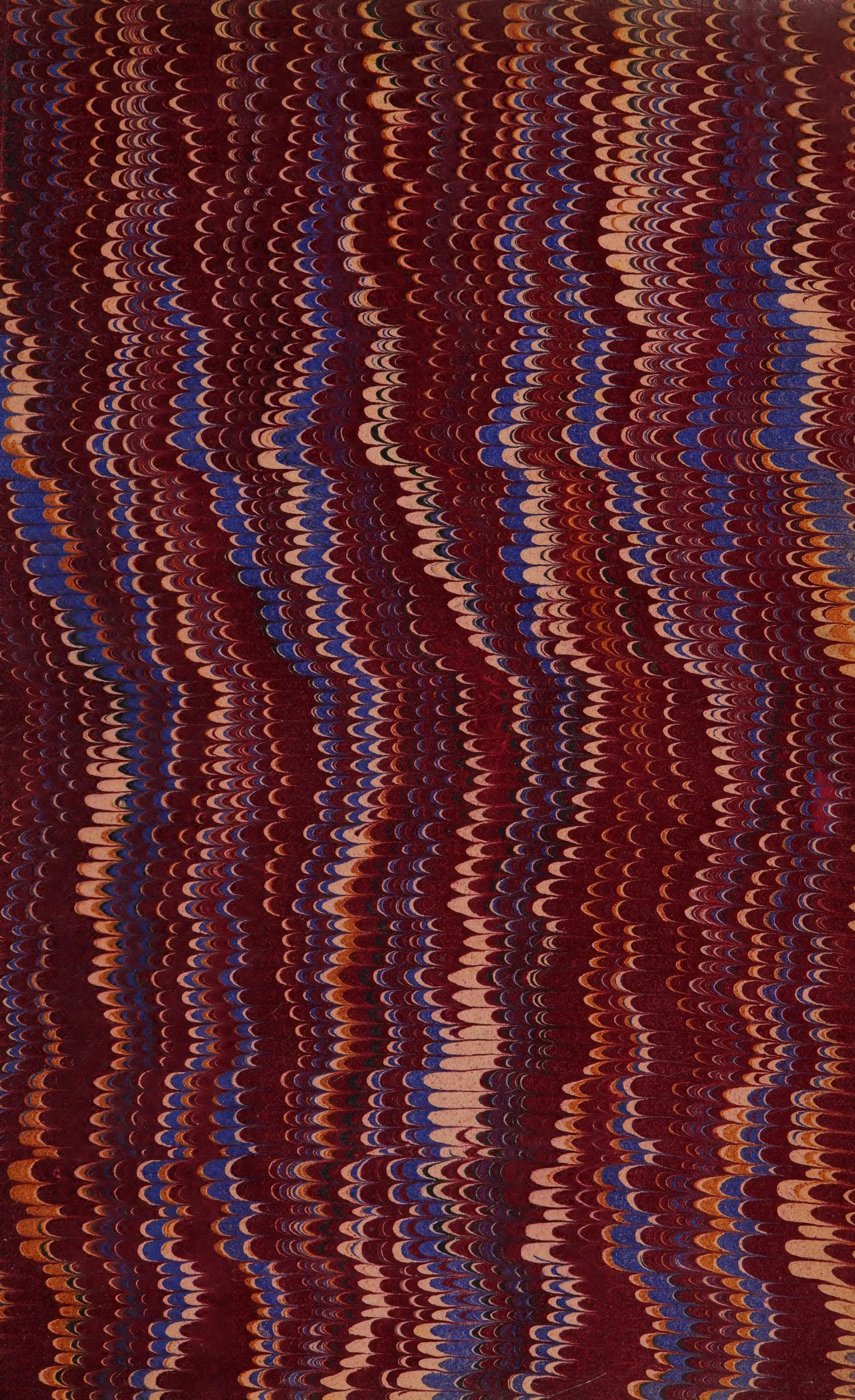

22500618739

HANDELINGEN

DER

NEDERLANDSCHE VEREENIGING

TOT HET

VERLEENEN VAN HULP AAN ZIEKE EN GEWONDE KRIJGSLIEDEN, IN TIJD VAN OORLOG.

XI.

DEN HAAG,
BIJ GEBR. J. & H. VAN LANGENHUYSEN.
1889.

VERSLAG

VAN DE

VERRICHTINGEN VAN HET HOOFD-COMITÉ

EN

VAN DEN STAAT EN DE WERKZAAMHEDEN DER COMITÉ'S IN DE JAREN 1887 EN 1888.

Uitgebracht in de elfde Algemeene Vergadering op den 25sten September 1889.

Ter voldoening aan art. 6 der statuten heeft het Hoofdcomité de eer het verslag zijner verrichtingen, en van den staat der Vereeniging in het afgeloopen tweejarig tijdvak, uit te brengen.

Dit verslag bevat een overzicht van hetgeen door de Nederlandsche Vereeniging sedert de vorige algemeene Vergadering is verricht, en de rekening en verantwoording over het tijdvak van den 1sten Juli 1887 tot den 30sten Juni 1889.

De tiende algemeene Vergadering, waarvan het verslag in het tiende deel der Handelingen onzer Vereeniging is opgenomen, werd den 27sten October 1887 gehouden.

Het getal afdeelingen bedroeg toen 93, dat der correspondenten 30.

Thans telt de Vereeniging 88 comité's en 30 correspondenten.

De comité's te 's Gravesande, Harlingen, Hulst, Sittard en Woerden en de correspondentschappen te Borculo en Heerlen werden, tengevolge van het overlijden der bestuursleden of van verandering van woonplaats der correspondenten, opgeheven.

Te 's Gravesande en Hulst traden als correspondenten van het Hoofd-Comité op, de heeren: Dr. C. J. SNIJDERS en L. J. M. VAN WAESBERGHE JANSSENS. (Zie Bijlage III).

Het Hoofd-Comité gaat steeds voort de afdeelingen zooveel mogelijk in stand te houden en tracht, bij opheffing der Comité's, daar ter plaatse correspondenten aan de Vereeniging te verbinden.

De instandhouding der afdeelingen ondervindt hier en daar wel eenig bezwaar. Tengevolge toch van de ongestoorde vrede in Europa, gedurende de laatste jaren, waardoor de werkzaamheid van het Roode Kruis, in verband met de vele dringende behoeften op ander gebied, op den achtergrond treedt, neemt de belangstelling in onze Vereeniging tevens af.

Met des te meer inspanning worden daarom dezerzijds steeds pogingen in het werk gesteld om die belangstelling levendig te houden; omdat het Hoofd-Comité innig overtuigd is van de noodzakelijkheid eener voorbereiding in vredestijd, ten einde bij eenen eventueelen oorlog steeds gereed te zijn.

De bijzonderheden omtrent den staat der Comité's worden voor de beide jaren 1887 en 1888 afzonderlijk onder Bijlagen I en II aan dit verslag toegevoegd.

Over 't algemeen gaven de Comité's steeds blijken van een streven tot bevordering der belangen van het Roode Kruis. Een en ander wordt nader meer uitvoerig in het overzicht van de verslagen der Comité's en van den toestand hunner inrichting vermeld.

Bijlage IV bevat een uittreksel van de rekening der ontvangsten en uitgaven over het afgeloopen tijdvak.

De Nederlandsche Vereeniging heeft op den 14den Juli van het vorig jaar een gevoelig verlies geleden door het overlijden van het lid van het Hoofd-Comité, den Schout-bij-Nacht J. D. SACHSE, inspecteur van den geneeskundigen dienst der Zeemacht, vroeger voorzitter van het comité te Helder.

SACHSE deed zich als lid van het Roode Kruis kennen als een ijverig voorstander der Vereeniging, van wien in tijd van

oorlog nog veel goeds voor den zieken en gewonden krijgsman was te wachten. De herinnering aan zijn welbesteed en nuttig leven zal nog lang bij velen en bij het Nederlandsche Roode Kruis in dankbaar aandenken blijven.

Ingevolge de aanbeveling der jongste algemeene Vergadering zijn, op voordracht van het Hoofd-Comité, bij Zr. Ms. besluit van den 15den Maart 1888 n°. 15, tot leden van het Hoofd-Comité benoemd:

Jhr. Mr. S. LAMAN TRIP, Vice-President van de arrondissements-rechtbank te 's Gravenhage, Dr. W. KROL, dirigeerend officier van gezondheid der 1ste klasse te Dordrecht en Jhr. Mr. G. J. Th. BEELAERTS VAN BLOKLAND, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Tevens werd, op voordracht van het Hoofd-Comité, bij Zr. Ms. besluit van den 19den November van dat jaar n°. 17, tot lid benoemd de Schout-bij-Nacht Dr. F. J. VAN LEENT, Inspecteur van den geneeskundigen dienst der Zeemacht.

Deze nieuwe leden werden door den Voorzitter in de volgende sectiën geplaatst: Jhr. Mr. LAMAN TRIP in de 1ste sectie, Dr. VAN LEENT en Dr. KROL in de 3de sectie en Jhr. Mr. BEELAERTS VAN BLOKLAND in de 4de sectie.

Bijlage V. geeft een overzicht der samenstelling van het Hoofd-Comité en van de sectiën.

Toen in het rapport over de vierde Internationale conferentie van het Roode Kruis, in September 1887 te Karlsruhe gehouden, (zie blz. 26 en volgende van het tiende deel der Handelingen onzer Vereeniging) door de afgevaardigden van het Hoofd-Comité, de heeren K. J. G. Baron van HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT en Jhr. J. L. C. POMPE VAN MEERDERVOORT werd gewezen op het feit, dat het Groot-Hertogdom Luxemburg nog niet tot de conventie van Genève was toegetreden, werd de wenschelijkheid besproken, dat het den Koning Groot-Hertog mocht behagen, Luxemburg te doen opnemen in het verbond, waartoe alle Staten van Europa zijn toegetreden.

Daartegen kon te minder bezwaar bestaan, omdat het van algemeene bekendheid is, dat onze geëerbiedigde Koning onder de eerste souvereinen behoorde, die de conventie hebben

aangenomen en de Nederlandsche Vereeniging van het Roode Kruis deed regelen op officiëele wijze.

Dientengevolge heeft het Hoofd-Comité de aandacht van Zijne Excellentie den Minister van Staat, president van het gouvernement van het Groot-Hertogdom Luxemburg, den heer E. Thilges, belast met het beheer der buitenlandsche zaken, hierop gevestigd, met het verzoek de onderteekening van de conventie bij Zijne Majesteit den Groot-Hertog zooveel mogelijk te bevorderen.

Deze stap had een bijzonder gunstig gevolg.

Reeds den 22sten October werd van wege den Zwitserschen bondsraad bij het Departement van Buitenlandsche Zaken de mededeeling ontvangen, dat het Groot-Hertogdom Luxemburg tot de conventie van Genève van 22 Augustus 1864 is toegetreden.

Het 25 jarig bestaan van de internationale Vereeniging van het Roode Kruis, op 26 October 1888, gaf op het initiatief van den voorzitter van het Internationaal Comité te Genève, den heer Gustave Moynier, aanleiding tot het samenstellen van een mémorial de la Croix-Rouge 1863—1888, waaraan alle Vereenigingen van het Roode Kruis deelnamen.

Het lid van het Hoofd-Comité, de heer Lodewijk Mulder, aanvaardde met de meeste bereidwiligheid de taak om voor Nederland een geschiedkundig overzicht te geven van het ontstaan, de ontwikkeling en de verrichtingen van het Roode Kruis op onzen vaderlandschen bodem.

Dat ons geacht medelid daarin uitstekend is geslaagd, getuigt de algemeene waardeering van zijn met talent geschreven overzicht door allen, die het 25 jarig tijdperk onder de vlag van het Roode Kruis mede hebben doorleefd.

Dit „mémorial" is eene verzameling, welke met vrucht kan worden geraadpleegd door hen, die zich op de hoogte willen stellen van het Roode Kruis.

Bij die gelegenheid werd door het Internationaal Comité te Genève eene plaat uitgegeven, voorstellende een stamboom, welke de geleidelijke ontwikkeling en verspreiding der be-

ginselen van de conventie van Genève aanwijst en de opvolgende jaarkringen van de Roode Kruis-Vereenigingen in de landen van Europa en andere werelddeelen.

Op dien herinneringsdag werd te 's-Gravenhage eene vergadering van het Hoofd-Comité gehouden; bij welke gelegenheid door den voorzitter nog eens met voldoening een terugblik werd geworpen op den afgelegden loopbaan van het Nederlandsche Roode Kruis.

Pleegzusters van het Roode Kruis,

Nadat de jongste Algemeene Vergadering zich in beginsel vereenigd had met het voorstel van het Hoofd-Comité, betreffende de opleiding van pleegzusters van het Roode Kruis (Zie Bijlage *A* van het tiende deel der Handelingen onzer Vereeniging blz. 57), behoudens nadere regeling van de uitvoering, heeft het Hoofd-Comité zich in verbinding gesteld met de commissie van beheer en met de geneesheeren van het ziekenhuis te Rotterdam, en van deze de toezegging hunner onverdeelde medewerking ontvangen.

Volgens het plan zouden tegen billijke vergoeding in dat ziekenhuis pleegzusters van het Roode Kruis, voorloopig tot een maximum van 16, worden opgenomen en gehuisvest, ten einde voor ziekenverpleging te worden opgeleid, terwijl aan een of meer geneeskundigen, tegen een vast jaargeld, het theoretisch en practisch onderwijs en de vorming der pleegzusters zoude worden opgedragen; een en ander in den geest van het rapport der commissie „ad hoc" aan de algemeene Vergadering in 1885.

In de tweede plaats werd eene bijeenkomst gehouden met het bestuur der Vereeniging voor ziekenverpleging te Amsterdam, ten einde hun gevoelen te vernemen omtrent eene eventueele plaatsing der gediplomeerde pleegzusters van het Roode Kruis, als ziekenverpleegsters in hunne inrichting, onder de voorwaarden, dat zij in tijd van oorlog ter beschikking van het Roode Kruis gesteld worden, doch overigens geheel onderworpen zijn aan de reglementen en instructiën voor de

Vereeniging vastgesteld; terwijl aan die pleegzusters van wege het Roode Kruis een pensioen zoude worden verzekerd. In beginsel bestond tegen deze voorwaarden bij het bestuur dier vereeniging geen bezwaar.

Toen dus het plan uitvoerbaar bleek, heeft het Hoofd-Comité, overeenkomstig het besluit der jongste Algemeene Vergadering, bij circulaire n°. 2845, de afdeelingen en de correspondenten op nieuw geraadpleegd over de onderdeelen van het plan.

Het bleek toen dat, met uitzondering van enkele opmerkingen van ondergeschikten aard, de wijze van uitvoering van het plan algemeene instemming had verworven.

Dientengevolge heeft zich de 2de sectie van het Hoofd-Comité als commissie voor de ziekenverpleging van het Roode Kruis geconstitueerd, nadat de Voorzitter nog tot leden dier commissie had benoemd de heeren Becking, van der Hoeven en Carsten, zoodat deze thans is samengesteld uit de heeren:

K. J. G. Baron van Hardenbroek van Bergambacht, *voorzitter*, B. E. J. H. Becking, L. J. Egeling, J. van der Hoeven, P. Templeman van der Hoeven, J. W. R. Tilanus en B. Carsten, *secretaris*.

Deze commissie ging onmiddellijk over tot het geven van de noodige openbaarheid aan deze nieuwe instelling van het Roode Kruis.

Door advertentiën in de Staatscourant en andere dagbladen, en door het verspreiden der voorwaarden waarop leerling-pleegzusters van het Roode Kruis kunnen toetreden, zijn de landgenooten reeds eenigszins op de hoogte gebracht van het doel en de strekking der ziekenverpleging van het Roode Kruis.

Deze is thans reeds zoover in werking dat sedert bijna een jaar twee leerling-pleegzusters te Rotterdam worden opgeleid, en dat tegen 1 October a. s. op nieuw een viertal is aangewezen.

Nadere bijzonderheden worden door de Commissie in den loop der Vergadering medegedeeld.

Afdeeling in Neêrlandsch-Indië.

Het Centraal-Comité te Batavia ondervond ook een groot verlies door het eervol ontslag, wegens vertrek naar Europa, verleend aan zijnen verdienstelijken voorzitter, den heer H. M. ANDRÉE WILTENS, die gedurende een aantal jaren als zoodanig voor de belangen van het Roode Kruis werkzaam was op eene wijze boven onzen lof verheven.

In zijne plaats werd bij Gouvernements-besluit van den 16den Juli 1889 benoemd de heer Jhr. C. H. A. VAN DER WIJCK, vice-president van den raad van Neêrlandsch-Indië.

Het Centraal-Comité is thans samengesteld als volgt:

Jhr. C. H. A. VAN DER WIJCK, *voorzitter*, H. J. MEERTENS, *secretaris*, Dr. C. GUTTELING, J. A. SCHRÖDER, N. Mc. NEILL, W. SUERMONDT, WZN.. H. MARGADANT, *penningmeester*, A. K. W. GEIJ VAN PITTUIS, H. VAN LOKHORST, A. H. G. FOKKER en J. A. VAN DELDEN.

Deze afdeeling houdt zich steeds onledig met het verleenen van hulp aan zieken en gekwetsten van het Nederlandsch-Indisch leger, door het verzenden van versnaperingen, gezelschapsspellen, lectuur, enz. naar de verschillende hospitalen in Neêrlandsch-Indië.

In eene correspondentie uit Atjeh werd medegedeeld, dat de voorraad van het Roode Kruis door de expeditie naar Edi was uitgeput en aanvulling behoefde. Die aanvulling werd reeds den 8sten Juni door het Centraal-Comité te Batavia aan den gedelegeerde te Atjeh gezonden in den vorm van vijftien kisten met eau-de-cologne, limonade gazeuse, portwijn, zeep, tabak, sigaren en pijpen. Thans, na de laatste berichten, is telegrafisch aan den gedelegeerde eene som van *f* 500 overgemaakt; terwijl hij tevens is gemachtigd in spoedvereischende gevallen op eigen gezag te handelen. Het Centraal-Comité zorgt dus steeds, dat aan de roeping der Vereeniging wordt voldaan, waartoe de aanwezige fondsen het in de gelegenheid stellen.

Door het Hoofd-Comité werden wederom eenige kisten met illustraties, tijdschriften en boeken derwaarts ge-

zonden, welke met groote dankbaarheid zijn ontvangen.

Het Hoofd-Comité brengt hierbij dien dank over aan allen, die door toezending van lectuur daartoe de gelegenheid hebben geopend; in het bijzonder aan de heeren: W. F. Baron SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG, R. G. S. Baron VAN RHEMEN VAN RHEMERSHUIZEN, A. VAN HARPEN KUIPER, mevrouw de douairière HUIJSSEN VAN KATTENDYKE en mevrouw de douairiére VAN HALL, geb. SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.

Onder het samenstellen van dit verslag komt uit Berlijn tot ons de hardverscheurende tijding van het plotseling overlijden van het Eerelid GÜNTER VON BÜLTZINGLÖWEN. Eene herhaalde aanval van apoplexie maakte een einde aan zijn voor zijne bloedverwanten en het Roode Kruis zoo dierbaar leven.

Freiherr G. VON BÜLTZINGLÖWEN was uit eene aanzienlijke Duitsche familie gesproten.

Reeds in den Fransch-Duitschen oorlog maakte hij zich bekend door zijn menschlievend optreden bij het verleenen van hulp aan zieken en gewonden in de Fransche ambulances.

Daar was de edele menschenvriend getuige van velerlei lijden, en daardoor in de gelegenheid te waardeeren hoezeer het Roode Kruis heeft bijgedragen om dat lijden te lenigen en te ver zachten.

Aangemoedigd door deze ervaring bood VON BÜLTZINGLÖWEN geheel belangeloos zijne goede diensten aan, bij den aanvang der 2de expeditie tegen Atjeh.

Dit aanbod werd door den chef dier expeditie gretig aangenomen.

VON BÜLTZINGLÖWEN werd aangewezen als medegedelegeerde van het Roode Kruis, vertrok als flankeur bij het 14de bataillon en verliet daardoor tijdelijk het schoone standpunt, 't welk hij in de Maatschappij te Soerabaya innam, om het liefdewerk van het Roode Kruis te steunen, en te toonen wat eene heilige roeping vermag.

In eene nota, kort voor zijne afreis geschreven, zegt hij —

en dit kenschetst zoo geheel het karakter van den man, wien wij thans zoo diep betreuren — onder anderen:

„Het Roode Kruis — wij hebben dit in de laatste jaren „in Europa gezien, — stelt zich niet alleen ten taak versna- „peringen en voorwerpen te verstrekken, die de krijgsman „te velde onmogelijk anders verkrijgen kan, — van even „groote waarde is het gewonden en zieken troost toe te spreken; „zijne grieven aan te hooren en hem in treurige oogenblikken „afleiding te verschaffen.

„Hoe dikwijls triomfeert de gezonde ziel over het pijnlijk „lichaam, terwijl de treurende en weemoedige geest het lichaam „ten grave sleept.

„In dezen zin kan het Roode Kruis veel goed doen, door „de afvaardiging van gedelegeerden, die hunne taak begrijpen. „Een paar voorbeelden uit vele:

„De zieke of gewonde krijgsman ligt in een veldhospitaal. De „geneesheer bezoekt hem getrouw en verzorgt hem door al de „middelen, die eene edele roeping en de kunst vermogen. „Maar dat bezoek moet kort zijn. Ook anderen vereischen „hulp. Afleiding geeft dat bezoek voorzeker, maar meestal „nog gepaard met lichamelijke pijn, als het verband geopend „of een kogel uit de wond verwijderd moet worden.

„Ook de zieken-oppasser heeft zijne handen overvol.

„Daar ligt hij, de arme zieke of gewonde krijgsman, met „wenschen op de verbleekte lippen, die geneesheer noch op- „passer konden vervullen.

„Hij, die daar ligt, bezit eene oude moeder.

„Zij heeft een zoon in het verre Oosten. Daar is oorlog; „een oorlog bloediger dan er daar ooit een gevoerd is. Zijn „laatste brief bracht haar het bericht, dat hij mede moest „ten strijde; maar hij verzekerde haar, dat hij vol moed was, „vol geestdrift voor zijn Koning en Vaderland.

„Doch maanden zijn er verloopen sedert die laatste tijdingen „door de oude bezorgde moeder werden ontvangen. Zij maakt „zich ongerust. Leeft hij nog? Of heeft wellicht een vijandelijke „kogel hem getroffen, of werd hem de hand verbrijzeld, die „haar vroeger zoo trouw schreef.

„Hoe gaarne zou de zoon de moeder schrijven; haar zeggen „dat hij nog leeft; dat hij geneest, aan haar voortdurend „denkt in trouwe liefde. Maar hij mist alles; papier, pen en „inkt en al had hij dit, zijn toestand gedoogt het niet dat „hij schrijft.

„Zie, daar komt de man van het Roode Kruis. Deze zet „zich naast den zieke of gewonde aan zijne legerstede neder en „teekent in den brief de bijzonderheden op, die de lijder zoo „gaarne aan de moeder zag overgebracht. De brief wordt hem „voorgelezen met de belofte van spoedige verzending.

„Een glimlach verheldert het zoo even pijnlijke gelaat van „den braven zoon. Bevredigd sluit hij de oogen; hij slaapt „in; de wondkoorts wijkt; een goed soldaat en een liefhebbend „zoon is gered......

„Ginds ligt een kameraad met een doodelijk schot in de „borst.

„Hij heeft braaf gestreden en zwaar geleden. Hij gevoelt „dat zijn einde nadert. Zijne oogen zoeken den man, die hem „in de laatste oogenblikken woorden van troost en moed toe-„sprak, hem zachtkens toefluisterde dat de veldslag gewonnen „werd, dat zijn bloed niet vergeefs had gestroomd; hij zocht den „man, die hem in de hitte der wondkoorts een dronk had „toegediend, waarmede hij zijn brandend verhemelte had „gelaafd.

„Nog eene gedachte vervolgt dien braven strijder: hij zou „nog zoo gaarne een laatsten groet, ééne laatste bede zien „overgebracht aan hen, die hem zoo dierbaar waren; zoo „gaarne zou hij wenschen dat zijn vader of moeder, zijn „zuster of broeder wisten dat hij het bewustzijn medeneemt „in den geopenden grafkuil van met leeuwenmoed te hebben „gevochten voor zijn Vorst en voor zijn Vaderland; zoo levendig „wenscht hij een laatst aandenken, hoe gering ook, te zenden „aan hem of haar, die hem op aarde zoo lief had.

„Daar komt de helper van het Roode Kruis. Deze verneemt „de laatste bede van den stervende, neemt het aandenken „over, en belooft dat die laatste wensch trouw zal vervuld

„worden. Welgemoed en verlicht drukt hij dezen man der „liefde de laatste maal krachtig de hand, om voor altijd de „eeuwigheid in te gaan.

„Waarom zou onze krijgsman aan de stranden van Atjeh „een troost moeten missen, die op de slagvelden van Frank- „rijk zoo menige brandende wond kon verzachten, zoo menigen „doodstrijd heeft verlicht?

„Het goede blijft overal goed; in Oost of West; in Indië „of in Europa; wonden en ziekten branden of smarten „overal.

„De milde hand, die geboden wordt om troost en hulp te „schenken, hoe gering ook, moet niet worden teruggehouden".

Aldus sprak de man, die voortreffelijke diensten aan het Roode Kruis ging bewijzen.

Volgens het verslag van het Centraal-Comité heeft deze trouwe gedelegeerde het niet bij woorden gelaten, maar getoond, dat hij was een man, edel in den volsten zin des woords, en in hooge mate onverschrokken tevens.

Een ooggetuige die, zelf gewond in een der vele bloedige gevechten, naar het hospitaal te Padang overgebracht moest worden, geeft een kort verhaal van hetgeen hij persoonlijk had gezien.

„Bij elk gevecht" — zegt hij — „bij elk gevecht vond men „BÜLTZINGSLÖWEN, niet om mede te doen maar om, zooals „zijne betrekking medebracht, de gekwetsten van onder het „vijandelijk vuur weg te voeren naar de ambulance; hen met „eene versterkende teug te laven en den geneesheer te helpen „met het leggen van het eerste verband. Alles, wat hij gedaan „heeft, is boven mijn lof verheven. Er is maar ééne stem „in het geheele leger voor Atjeh, zoowel in hooge als in „lagere kringen, over zijne verdiensten. Een meer waardig „vertegenwoordiger had het Roode Kruis moeielijk kunnen „vinden. Een ieder kent hem als een edel mensch in de ruimste „opvatting van het woord. Honderde malen hoorde ik dit „epitheton op hem toepassen. Als er niet gevochten wordt, „helpt hij in de ambulances, of in het bivak, de zieken en „gewonden. Hij is bovendien belast met de verdeeling van

„tabak, sigaren, pijpen en andere artikelen van het Roode „Kruis, eene moeielijke en niet altijd aangename taak”.

Niet minder gunstig is het oordeel van een man, als legerhoofd met eer en roem grijs geworden, Zijne Exellentie, den Luitenant-Generaal J. van Swieten, militair opperbevelhebber, tevens civiel regeeringscommissaris bij de tweede Atjehsche expeditie, wanneer hij zegt: „Bij alle gevechten is hij (von „Bültzingslöwen) tegenwoordig en schroomt hij niet hulp te „verleenen, niet zelden onder het vijandelijk vuur; nu eens „om een eerste verband te leggen, dan om uit zijn „voorraad lafenis te geven, altijd en overal, om te doen wat „mogelijk is”.

Als eene bijzonderheid wordt van von B. verhaald, dat hem te Atjeh het horlogie in zijn vestzak werd stukgeschoten en hij aan dat horlogie dien dag het behoud van zijn leven te danken had.

In het verslag van het Centraal-Comité over 1874 komt het volgende voor:

„Wanneer het Roode Kruis in Indië thans ter sprake wordt „gebracht, dan vloeit als van zelf van de lippen de naam „van Günter von Bültzingslöwen. De uitnemende diensten „van dien menschenvriend, tijdens de 2de expeditie tegen „Atjeh, zijn algemeen bekend”.

Is het noodig nog meer feiten aan te halen om aan te toonen dat het Roode Kruis in von Bültzingslöwen een zijner edelste leden heeft verloren? Moet het verwondering baren, dat deze vertegenwoordiger van het Roode Kruis door Z. M. benoemd werd tot ridder der Militaire Willemsorde, en tot Eerelid der Vereeniging van ’t Roode Kruis?

De brave menschenvriend was te bescheiden, dan dat vele zijner schoone daden konden worden geboekstaafd.

Intusschen blijft Günter von Bültzingslöwen niet minder duurzaam voortleven in de dankbare harten van de brave strijders, aan wie hij tot zooveel steun en troost verstrekte en in den boezem der Nederlandsche Vereeniging van het Roode Kruis.

Het Hoofd-Comité eindigt dit verslag met een woord van dank aan allen, die het in zijnen arbeid hebben gesteund, inzonderheid aan de afdeelingen, zoowel in Indië als hier te lande, en aan de Commissie voor de ziekenverpleging, welke dezen nieuwen werkkring van het Roode Kruis heeft ingeleid en aan de besluiten der Algemeene Vergadering eene uitvoering heeft gegeven, waarvan eene zuivere oplossing der reeds jaren bij de Nederlandsche Vereeniging hangende kwestie wordt verwacht.

Moge nog gedurende vele jaren een tijdperk van rust getuigen van vrede onder de volkeren, maar tevens de vredestijd worden benuttigd tot voorbereiding voor den oorlog; in de eerste plaats tot vorming van ziekenverplegers en verpleegsters, die ook buiten oorlogstijd tevens in eene dringende behoefte kunnen voorzien.

Langs dien weg kan het Roode Kruis een zegen zijn voor het Vaderland.

Bijlage I en II.

OVERZICHT

VAN

DE VERSLAGEN DER COMITÉS

VAN

DEN TOESTAND HUNNER INRICHTING

GEDURENDE DE JAREN

1887–1888.

BIJLAGE I.

Overzicht van de verslagen

COMITÉ'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
			Gld.
Almelo.	C. Cardinaal Jr. en Mr. B. Mulder.	12	—
Amsterdam.	Prof. J. W. R. Tilanus en Dr. E. Laurillard.	85	358.—
Apeldoorn. (vr.)	Mevr. G. van Hasselt—Luyken Glashorst en Mevr. R. Goetbloed—van Blommestein.	94	97.—
Assen.	Dr. H. U. Meijboom en Mr. C. Tetrode.	54	—
Barneveld.	Mej. M. H. Brem en de heer G. van Vollenhoven.	53	15.19
Bergen op Zoom.	Jhr. J. L. C. Pompe van Meerdervoort en J. B. Ente.	56	72.—
Bergschenhoek.	G. J. le Fèvre de Montigny en W. Verduijn den Boer.	22	22.—
Brummen.	L. J. N. van Essen en I. Viehmann.	32	13.—
Dantumadeel.	G. Jongsma.	—	—
Deventer.	Mr. H. R. van Marle en Mevr. Nieuwenhuijs—van Lanschot Hubrecht.	232	463.—
Doesborgh en omstreken.	F. J. W. Baron van Pallandt en H. G. Caudri.	29	14.50
Ede.	L. G. van Lakerveld.	12	12.—
Gorinchem en omstreken. (vr.)	Mevr. Kattenbusch-Kehrer en mevr. A. van Helbergen—Gallis Merens.	152	152.—
Gouda. (vr.)	Mevr. de Wed. C. A. Schouten—Hoefhamer en mejuffrouw C. Sältzer.	30	50.—
's Gravenhage. (vr.)	Mevr. de Douairiere van Willis—Jansen van Zoutelande en Gravin van Randwijck—Baronnesse van Hogendorp.	125	458.—
's Gravenhage. (m.)	C. G. van Mansvelt Mr W. van Rossem Bz.	109	336.50
Haarlem.	Dr. C. G. von Reeken en Mr. Ch. Enschedé.	40	118.—
Haarlemmermeer.	J. W. Lantzendorffer en D. Eggink.	23	—
Harderwijk.	Mr. D. van Meurs en A. Greidanus.	34	42.—
Helder.	J. B. C. Coomans de Ruiter en M. C. Hazenberg.	38	38.—
's Hertogenbosch.	J. Tielmans en Dr. A. Kuiper.	32	32.—
Hoorn.	J. A. Heule.	24	29.50
Leeuwarden.	Jhr. Mr. F. J. J. van Eijsinga en Jhr. Mr. C. van Eijsinga.	40	80.—
Leiden.	Dr. J. E. van Iterson en Dr. M. J. de Goeye.	—	—
Lisse.	M. Temminck en Dr. A. C. van Ewijk.	—	12.—
Lochem—Laren.	Mr. J. E. H. Baron van Nagell en A. van Zwijndrecht.	59	—
Meppel.	Dr. Stoffels.	46	23.—

r Comité's over 1887.

ezonden aan het Hoofd-Comité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld.	Gld.	
—	83.79^5	
89.50	2133.61	
28.25	758.22	
—	4200—2½ %	
3.45	67.79	Hulp aan zieken verleend.
14.—	650.11^5	
5.50	18.59^5	Versterkingsmiddelen aan zieken verstrekt.
3.50	199.24^5	
—	96.50	
115.75	184.34	Hulp aan zieken verleend.
3.62^5	18.06^5	
3.—	—	
38.—	940.—	Versterkingsmiddelen aan zieken verstrekt.
12.50	3.51	Materiëel en versterkingsmiddelen aan zieken verstrekt.
114.50	291.65	Aan de theoretische cursus voor ziekenverpleging is toegevoegd eene cursus voor practische wondverpleging, waarin aan 10 vrouwen onderricht is gegeven.
69.12^5	257.54^5	Opleiding van verplegers en verpleegsters.
29.50	430.50	Ondersteuning van zieken.
—	—	
10.50	214.70	Verstrekking van hulpmiddelen aan zieken.
9.50	290.21	
8.—	—	
8.—	93.35	
22.25	3905.61	Aan het Diaconessenhuis te Leeuwarden *f* 125 en voor het fonds van den gewapenden dienst *f* 25 afgestaan.
—	—	
—	409.50	
10.—	—	
5.75	44.58	

COMITÉ'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
			Gld.
Middelburg.	Dr. J. C de Man en J. W. de Raad.	66	127.—
Nijkerk.	Mr. R A. J. Colenbrander en J. H. Krudop.	17	17.—
Oosterbeek en Renkum.	J. van Embden en H. C. van Lindonk.	17	33.50
Overbetuwe.	W. L. H. A. v. d. Monde en Dr. H. B. J. Kok.	67	67.—
Overflakkee.	S. E. Anemaet en G. J Goekoop.	10	5.—
Roermond.	Mr H I. F. Schieffer.	—	—
Rotterdam.	E. L. Jacobson en F. Koch Jr.	305	440.—
Schiedam. (vr.)	Mevr. Jansen—Hoppe en mevr. Vernède Maas.	44	44.—
Schiedam.	J. A. Nolet Wz. en Mr. A. K J. v. d. Drift.	22	55.—
Steenwijk.	G. W. Daems en A. J. Bijl.	20	20.—
Uden.	H. v. d. Heuvel en I. Vogels.	19	9.50
Utrecht.	Dr. P. Q. Brondgeest en Dr. P. Templeman van der Hoeven.	77	200.50
Voorst en Wilp.	G. C. Crommelin en C. M. F. A. C. Baron van Wijnbergen.	15	15.—
Wageningen en omstreken.	S. G. van Welderen Baron Rengers.	23	23.—
Winterswijk. (vr.)	Mevr. Veeren—Hamakers.	65	—
IJselmonde.	C. A. Molenaar en C. van Riet.	±70	—
Zeist.	J. R. A. Kuijtenbrouwer.	—	—

ezonden aan het Hoofd-Comité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld.	Gld.	
31.75	—	
4.25	397.—	Het comité verleent hulp aan zieken.
8.87^{5}	26.56^{5}	
—	1043.—	
1.25	76.09^{5}	
—	4.62^{5}	
—	5151.12	
11.—	700.—	
13.75	14.70	
5.—	50.33	
2.50	92.92	
50.12^{5}	317.82	
3.75	83.22	
5.75	185.96	
—	75.—	
—	307.—	
—	—	

BIJLAGE II.

Overzicht van de verslagen

COMITÉ'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
			Gld
Almelo.	C. Cardinaal Jr. en Mr. B. Mulder.	12	—
Amsterdam.	Prof. J. W. R. Tilanus en Dr. E. Laurillard.	77	330.50
Apeldoorn. (vr.)	Mevr. G. van Hasselt—Luijken Glashorst en mevr. R. Goetbloed van Blommestein.	81	83.—
Assen.	Dr. H. U. Meyboom en Mr. C. Tetrode.	54	—
Barneveld.	Mej. M. H. Brem en de heer G. Verloop Sr.	62	17.—
Bergen op Zoom.	Jhr. J. L. C. Pompe van Meerdervoort en J. B. Ente.	46	46.—
Bergschenhoek.	G. J. le Fèvre de Montigny en W. Verduijn den Boer.	18	18.—
Bladel.	E. J. F. van Dissel.	10	5.—
Brummen.	P. de Wijs en J. Viehman.	26	8.25
Dantumadeel.	G. Jongsma.	—	—
Deventer.	Mr. H. R. van Marle en mevr. Nieuwenhuis—van Lanschot Hubrecht.	222	449.—
Doesborgh en omstreken.	D. J. Uhlenbeck en H. G. Caudri.	29	14 50
Dordrecht.	Dr. H. J. de Graaf en J. L. A. van der Meer van Kuffeler.	40	46.50
Gorinchem en omstreken. (vr.)	Mevr. Kattebusch—Kehrer en mevr. A. van Helbergen—Gallis Merens.	150	150.—
Gouda. (vr.)	Mevr. de Wed. C. A. Schouten—Hoefhamer en mej. C. Sältzer.	30	50. -
's Gravenhage. (vr.)	Mevr. de Douairière van Willis—Jansen van Zoutelande en Gravin van Randwijck—Baronnesse van Hogendorp.	137	528.—
's Gravenhage. (m.)	C. G. van Mansvelt en Mr. W. van Rossem Bz.	103	321.50
Groningen.	Jhr. W. C. A Alberda van Ekenstein en Mr. B. Cohen,	22	239.25
Haarlem.	Dr. C. G. von Reeken en Mr. Ch. Enschedé.	42	122.—
Haarlemmermeer.	J. W. Lantzendorffer en D. Eggink.	—	—
Harderwijk.	Mr. D. van Meurs en A. Greidanus.	39	47.—
Helder.	J. B. C. Coomans de Ruiter en M. C. Hazenberg.	32	32.—
's Hertogenbosch.	V. Tilman en Dr. A. Kuijper.	32	32.—
Hilligersberg.	J. A. Steinhaus en J. R. Arnold.	31	32.—
Hoorn.	J. A. Heule.	21	26.50
Leeuwarden.	Jhr. Mr. F. J. J. van Eijsinga en Jhr. Mr. C. van Eijsinga.	37	75.—

[1]) *f* 1500 4 °/o Pandbr. Rott. hypotheekbank.

er Comités over 1888.

ezonden an het Hoofd-Comité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld.	Gld.	
—	—	
82.62⁵	1195.31⁵	Uitvoering gegeven aan het plan tot opleiding van ziekenverpleegsters.
20.75	847.33	
—	4200—2½ %	
4.25	54.80⁵	Hulp aan zieken verleend.
14.—	663.90⁵	
4.50	30.97	Versterkingsmiddelen aan zieken verstrekt.
5.—	—	
2.06⁵	207.80⁵	
—	87.75	
112.25	269.39	Materieel en hulp aan zieken verleend.
4.62⁵	28.18⁵	
12.62⁵	76.12	Verleent hulp aan zieken.
37.50	550.—	Versterkingsmiddelen aan zieken verstrekt.
12.50	—	Materieel en versterkingsmiddelen aan zieken verstrekt.
132.—	76.—	Overgegaan tot het inrichten van een «Te Huis» voor ziekenverpleegsters.
65.39⁵	188.33 [1])	Opleiding voor verplegers en verpleegsters.
10.37	5846.18	
33.—	331.85	
—	—	
11.75	203.67⁵	Het comité verschaft hulpmiddelen aan zieken.
8.—	295.11	
8.—	0.68	
8.—	77.25	Hulp aan behoeftige zieken verleend.
7.—	93.85	
18.75	3954.41	Aan het Diaconessenhuis te Leeuwarden *f* 125 afgestaan.

COMITÉ'S.	Voorzitter en Secretaris.	Getal leden.	Ontvangsten in geld.
			Gld.
Leiden.	Prof. Dr. J. E. van Iterson en Prof. Dr. M. J. de Goeje.	—	—
Lisse.	M. Temminck en Dr. A. C. van Ewijk.	—	12.—
Maastricht en omstreken.	W. H. Pijls.	52	100.22
Meppel.	Dr. R. I. C. Stoffels.	45	22.50
Middelburg.	Dr. J. C. de Man en J. W. de Raad.	60	112.—
Nijkerk.	Mr. R. A. J. Colenbrander en J. A. Krudop.	17	17.—
Nijmegen.	Dr. H. W. Daames en A. M. van Voorthuijsen.	28	—
Overbetuwe.	W. L. H. A. v. d. Monde en Dr. H. B. J. Kok.	67	67.—
Overflakkee.	S. E. Anemaet en G. J. Goekoop.	10	5.—
Roermond.	Mr. H. I. F. Schieffer.	78	—
Schiedam. (vr.)	Mevr. H. Jansen Hoppe en mej. M. M. van der Schalk.	41	41.—
Schiedam.	A. K. J. van der Drift.	—	—
Steenwijk.	G. W. Daems en A. J. Bijl.	20	20.—
Uden.	H. van den Heuvel en J. Vogels.	18	9.—
Utrecht.	Dr. P. Q Brondgeest en Dr. P. Templeman van der Hoeven.	75	195.50
Vlissingen.	Th. van der Uije Pietersen.		
Voorburg.	Mr. H. N. C. Baron van Tuyl van Serooskerken en Dr. J. A. M. Beguin.	17	25.50
Voorst en Wilp.	G. C. Crommelin en C. M. F. A. C. Baron van Wijnbergen.	11	11.—
Wageningen en omstreken.	S. G. van Welderen Baron Rengers.	22	22.—
IJsselmonde.	C. A. Molenaar en C. van Riet.	±70	—
Zeist.	J. R. A. Kuytenbrouwer.	—	—

Gezonden aan het Hoofd-Comité.	Saldo in kas.	Toestand en werkzaamheden van het Comité.
Gld.	Gld.	
—	—	
—	421.50	
26.05^5	8400—2½ % 300—3½ % 645.96 Rijks Post- en 763.57 stedelijke spaarbank.	
5.62^5	60.08	
28.—	—	Aan het gemeentebestuur te Middelburg een raderbrancard afgestaan, tot het vervoer van besmettelijke zieken.
4.25	397.26	Verleent hulp aan behoeftigen.
15.37^5	527.16	
16.75	1283.20^5	
1.25	98.31^5	
—	4.68^5	
10.25	7.40	
—	—	
5.—	54.96	
2.25	106.04^5	
48.87^5	317.38	
6.37^5	1.56	
2.75	93.91	
5.50	191.23	
—	322.04	
—	—	

BIJLAGE III.

—

Correspondenten van het Hoofd-Comité, bedoeld bij Art. 3 der Statuten.

Mr. J. VAN LAKERVELD BISDOM	te	Alblasserdam.
Mr. E. VAN DER MEULEN . .	„	Bolsward.
Mr. A. SLINGENBERG	„	Coevorden.
M. GEWIN	„	Delden.
J. HERSELMAN	„	Dinteloord.
A. KERKHOF	„	Dinther.
W. A. BOLAND	„	Dinxperlo.
Dr. C. J. SNIJDERS	„	's Gravesande.
L. W. LASONDER	„	Groenlo.
H. W. FERLEMAN	„	Haamstede.
KOUWENBERG	„	's-Heerenberg.
D. L. HARDEMAN	„	Hellevoetsluis.
L. J. M. v. WAESBERGHE JANSSENS	„	Hulst.
A. J. WINTER	„	de Lier.
Ds. L. R. VAN DEN BROEK . .	„	Oostvoorne.
P. VAN WAGTENDONK JZN . .	„	Overschie.
F. H. BULAEUS BRACK . . .	„	Reeuwijk.
N. J. TELDERS	„	Renesse.
R. RUITER	„	de Rijp.
H. J. VAN OPSTAL	„	Rijssen.
J. HOUTZAGER	„	Schiebroek.
N. A. C. SLOTEMAKER . . .	„	Sliedrecht.
W. LOCK	„	Steenbergen.
J. ELIAS	„	Strijp.
M. J. WENTINK	„	Nieuwe Tonge.
J. F. STORM VAN 's GRAVENSANDE	„	Vorden.
G. TEN CATE	„	Wolvega.
J. F. CROOCKEWIT	„	Wijk bij Duurstede.
Dr. C. J. A. W. HONIG . . .	„	Zevenaar.
J. BROEKSMIT	„	Zwijndrecht.

BIJLAGE IV.

REKENING

VAN

ONTVANGSTEN EN UITGAVEN

van 1 Juli 1887 tot 30 Juni 1889.

Uittreksel uit de Rekening van het **Hoofd-comité van**

	Ontvangsten.		
I.	Saldo van het vorige dienstjaar	*f* 96	17
II.	Renten.	4380	35
III.	Contributie	10	—
IV.	Subsidie van den Staat	200	—
V.	Stortingen van Comité's	1058	76
	Totaal . . .	*f* 5745	28

Uittreksel uit de Rekening van het **Hoofd-comité van**

	Ontvangsten.		
I.	Saldo van het vorige dienstjaar	*f* 77	27
II.	Renten.	4479	35
III.	Contributie en gift.	11	—
IV.	Subsidie van den Staat	200	—
V.	Eindstorting van een opgeheven Comité.	51	56
VI.	Stortingen van Comité's	1002	10
VII.	Verkochte kapitalen Werkelijke Schuld	807	36
	Totaal . . .	*f* 6628	64

het Roode Kruis van 1 Juli 1887 tot 30 Juni 1888.

Uitgaven.		
Pensioenen en toelagen	*f* 504	—
Tractementen.	413	71
Schrijf- en drukloonen, briefporten en andere verschotten van verschillenden aard	1244	73[5]
Vertegenwoordiging van het Hoofd-comité op het congres te Karlsruhe	512	66
Aankoop van kapitalen Werkelijke Schuld	2992	91
Saldo te goed op 30 Juni 1888	77	27
Totaal . . .	5745	28[5]

het Roode Kruis van 1 Juli 1888 tot 30 Juni 1889.

Uitgaven.		
Pensioenen en toelagen	*f* 504	—
Tractementen.	412	86
Schrijf- en drukloonen, briefporten, vrachten en andere verschotten van verschillenden aard	888	25
Opleiding van verpleegsters	1263	35
Vertegenwoordiging van het Hoofd-comité bij het «Central Comité der Deutschen Vereine vom Rothen Kreuz in Berlin»	241	60
Aankoop van kapitalen Werkelijke Schuld	3114	17
Saldo te goed op 30 Juni 1889	204	41
Totaal . . .	*f* 6628	64

Voor eensluitende uittreksels,

De Penningmeester van het Hoofd-comité van het Roode Kruis,

D. POLAK DANIELS.

VERSLAG DER ELFDE ALGEMEENE VERGADERING,

bedoeld bij art. 6 der Statuten van de Nederlandsche Vereeniging tot hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog.

GEHOUDEN OP WOENSDAG 25 SEPTEMBER 1889,

DES NAMIDDAGS TEN 1 URE, IN HET GEBOUW „DILIGENTIA", TE 'S-GRAVENHAGE.

Voorzitter: Luitenant-Generaal C. T. VAN MEURS;
Secretaris: Dr. B. CARSTEN.

Volgens de presentielijst zijn tegenwoordig de eereleden der Vereeniging: Luitenant-Generaal W. J. KNOOP en Kolonel H. N. C. baron VAN TUIJLL VAN SEROOSKERKEN; de Onder-Voorzitter van het Hoofd-Comité: K. J. G. baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT; de leden van het Hoofd-Comité: Mr. J. E. H. baron VAN NAGELL VAN AMPSEN, R. A. W. SLUITER, Dr. F. J. VAN LEENT, F. A. A. GREGORY, D. POLAK DANIELS, J. W. R. TILANUS, W. A. P. VERKERK PISTORIUS, Jhr. J. L. C. POMPE VAN MEERDERVOORT, W. C. A. STARING, C. A. VAN DER KEMP, Dr. L. J. EGELING, Dr. C. E. VAN KOETSVELD, Jhr. Mr. LAMAN TRIP, B. E. J. H. BECKING, KROL, Jhr. G. M. VERSPIJCK, J. VAN DER HOEVEN; de Voorzitsters en Voorzitters van de Comité's: de douairière VAN WILLIS, den Haag (vr.), Mevr. de Wed. Dr. B. KNAPPERT, Schiedam (vr.), W. L. A. H. VAN DER MONDE, Over-Betuwe, en Dr. C. J. VAILLANT, Schiedam; en de afgevaardigden der Comité's: A. GREIDANUS, Harderwijk; J. W. DE RAAD, Middelburg; douairière REPELAER VAN DRIEL, den Haag (vr.); W. VAN ROSSEM, den Haag; M. M. VAN DER SCHALK, Schiedam (vr.); L. VAN DOESBURGH, Over-Betuwe; en Mr. A. J. BEUKERS, Schiedam.

Bovendien woonden vele belangstellende leden, vooral van het vrouwen-Comité te 's-Gravenhage: gravin VAN RANDWIJCK-VAN HOGENDORP, jonkvrouwe VAN RANDWIJCK, baronnesse E.

VAN ZUYLEN VAN NIJEVELT, jonkvrouwe KLERCK, jonkvrouwe J. gravin VAN LIMBURG STIRUM, baronnesse VAN WELDEREN RENGERS, enz., de Vergadering bij.

De *Voorzitter* opent de Vergadering met de volgende toespraak:

Hooggeachte eereleden, leden van het Hoofd-Comité van het Roode Kruis, dames en heeren afgevaardigden van verschillende Comité's van de Vereeniging „het Roode Kruis" in den lande!

Ik heet allen welkom, die op dezen dag in deze Vergadering verschenen zijn.

't Is voor het Hoofd-Comité een eer zoovele personen, die belangstellen in de Vereeniging *Het Roode Kruis*, en daaraan verbonden zijn, hier tegenwoordig te zien.

Ik vertrouw, dat gij allen voldaan zult zijn over hetgeen door het Hoofd-Comité verricht is in de twee jaren, die sedert onze laatste vergadering zijn voorbijgegaan.

Dat alles is reeds genoeg om te doen zien, dat het uitblijven van oorlog de Vereeniging in vredestijd niet onverschillig laat, maar dat wij werken zooals 't behoort, tot uitbreiding der kracht van de Vereeniging „Het Roode Kruis".

Hiermede heb ik de eer de Vergadering te openen.

(*Toejuiching.*)

De *Voorzitter* bericht dat het lid MULDER niet ter vergadering tegenwoordig kan zijn.

Hij benoemt alsnu eene Commissie tot het nazien van de rekening en verantwoording van het geldelijk beheer door het Hoofd-Comité, in de jaren 1887—88 en 1888—89, bestaande uit de heeren VAN DER MONDE, DE RAAD en GREIDANUS.

Aan die Commissie wordt kennis gegeven dat in eene aangrenzende kamer gelegenheid is, met den *Penningmeester*, de rekening te onderzoeken.

De *Voorzitter* verzoekt den *Secretaris* verslag uit te brengen van de verrichtingen van het Hoofd-Comité en van den staat der Vereeniging over 1887 en 1888.

De *Secretaris*, Dr. B. CARSTEN, geeft alsnu voorlezing van het verslag. (Dit verslag is geplaatst aan het hoofd dezer Handelingen).

De Vergadering geeft teekenen van instemming met de hulde aan de nagedachtenis van GÜNTHER VON BÜLTZINGSLÖWEN.

De *Voorzitter* zegt dat de Vergadering uit het verslag over de twee afgeloopen jaren, door den *Secretaris* voorgelezen, goede berichten omtrent de werkzaamheden der Vereeniging heeft kunnen hooren en deelt, naar aanleiding van het herdenken van den man, die zich jegens het Roode Kruis zoo verdienstelijk heeft gemaakt, mede dat in de heden gehouden Vergadering van het Hoofd-Comité bepaald is, met de familie van den afgestorvene in overleg te treden over de mogelijkheid, om van wege de vereeniging „Het Roode Kruis" een teeken van belangstelling te geven, ten opzichte van den door een plotselingen dood weggerukten man, die zich zoo verdienstelijk heeft gemaakt.

Hij brengt dit ter kennis van de Vergadering, opdat zij wete wat er gebeurd is, onder mededeeling tevens dat het Hoofd-Comité zich zal belasten met de uitvoering van het plan.

De *Secretaris*, Dr. CARSTEN, zegt tot aanvulling, dat het huldeblijk zou bestaan in de oprichting van een monument op het graf van GÜNTHER VON BÜLTZINGSLÖWEN.

De *Voorzitter* betuigt den secretaris dank voor het door hem uitgebracht verslag en vraagt of een der aanwezigen, naar aanleiding daarvan, iets heeft op te merken, te vragen of mede te deelen.

Niemand het woord verlangende, geeft de *Voorzitter* het woord aan den Voorzitter der Commissie voor de ziekenverpleging van het Roode Kruis, tot het doen van mededeeling omtrent de opleiding van pleegzusters.

De heer K. J. G. Baron VAN HARDENBROEK, Voorzitter der Commissie, doet de volgende mededeeling. (Zie Bijlage *A*.)

De *Voorzitter* dankt de Commissie zeer voor haar verslag betreffende de opleiding der pleegzusters te Rotterdam.

Hij verzoekt de Commissie, belast met het nazien der rekening, rapport uit te brengen.

De heer v. d. Monde brengt namens de Commissie verslag uit en vraagt aan de Vergadering verschooning voor den tijd, gedurende welken zij heeft moeten wachten, maar die vereischt werd, wegens het onderzoeken van een aantal bijlagen, bij de rekening gevoegd.

De Commissie verheugt zich te kunnen mededeelen, dat het onderzoek van de administratie van het Roode Kruis haar de overtuiging heeft geschonken van de groote belangstelling van het Hoofd-Comité, hetwelk de financiën der Vereeniging beheert op een wijze, zooals het behoort.

De bijlage *C*, vermeldende de ontvangsten en uitgaven, in volgorde gerangschikt, deed zien dat het geldelijk beheer volkomen aan de eischen beantwoordt.

De Commissie vindt aanleiding allereerst hulde te brengen aan den Penningmeester der Vereeniging, die de rekening in orde heeft gebracht, maar ook aan het Hoofd-Comité, dat mede de verschillende cijfers heeft opgemaakt, waaruit de financieele vooruitgang der Vereeniging blijkt.

De Commissie vestigt er de aandacht op, dat terwijl de Vereeniging haren jongsten 2 jarigen werkkring begon met een kapitaal in N. Werkelijke Schuld van *f* 160.000 à *f* 170.000, dit kapitaal nu op den dag van het afsluiten der rekening *f* 183.000 bedraagt.

Ook op grond van andere cijfers, welke hare aandacht trekken, en van hetgeen vóór 2 jaren in N. Werkelijke Schuld belegd is, kan de Commissie vooruitgang in de rekening constateeren.

Zij neemt mitsdien de vrijheid te adviseeren de rekening en verantwoording van het geldelijk beheer door het Hoofd-Comité, over 1887—1888 en 1888—1889, vast te stellen en den Penningmeester de déchargeeren, die tevens heeft overgelegd het bewijs, dat de inschrijving van *f* 183.000 N. W. S. in het Grootboek heeft plaats gehad.

De Vergadering besluit tot vaststelling der rekening, overeenkomstig het voorstel der Commissie, onder décharge van het Hoofd-Comité.

De *Voorzitter* betuigt zijn dank aan de Commissie voor

het uitgebracht verslag en wenscht van deze gelegenheid tevens gebruik te maken om den Penningmeester, naar aanleiding van dat verslag, den dank van de Vergadering over te brengen voor zijne nauwkeurige administratie van de geldmiddelen der Vereeniging.

De heer POLAK DANIELS, Penningmeester, dankt den President zeer voor zijne welwillende woorden en hoopt steeds in het voordeel van de Vereeniging te mogen werkzaam blijven.

De *Voorzitter* deelt mede de ontvangst van een telegram van den generaal-majoor TIMMERMAN, Inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht, houdende bericht, dat hij, te Haarlem door ambtsbezigheden opgehouden, verhinderd is heden de Vergadering bij te wonen.

De *Voorzitter* vraagt, nu het programma is afgedaan, of een van de dames of heeren nog iets wenscht te vragen of nadere inlichtingen verlangt omtrent het medegedeelde in deze Vergadering.

De heer J. W. DE RAAD, afgevaardigde van het Comité Middelburg, vraagt het woord en zegt:

Sedert geruimen tijd heeft het Comité Middelburg bemerkt (iets dat zeker ook aan allen wel bekend zal zijn) dat er veel misbruik wordt gemaakt van het *teeken* van het Roode Kruis, door dat op onderscheidene zaken te plaatsen, voor verschillend gebruik; o. a. op watten, verbandmiddelen enz., alsook op geneesmiddelen, o. a. op de zoogenaamde „*zalf*" van het Roode Kruis; zonder dat daartoe van wege de bevoegde autoriteit de noodige machtiging of vergunning is verleend.

Dat ditzelfde, zonder die vergunning, ook in andere rijken schijnt te geschieden, doch dat aldaar thans door de hooge regeering maatregelen worden genomen om dit misbruik te keer te gaan zal uit het volgende blijken.

In het Weekblad van het Nederlandsche Tijdschrift voor Geneeskunde van 7 September ll., n°. 10, leest men op bladz. 325 het volgende:

„*Pesth, Roode Kruis.* De Minister heeft bepaald, dat het dragen van het teeken van het Roode Kruis of het gebruiken daarvan op boeken, drukwerken, circulaires, koopwaren of

fabrieksartikelen, zonder toestemming van de daartoe bevoegde autoriteit, met eene boete van 5—10 flor. tot 5 dagen arrest wordt gestraft en dat die straffen in oorlogstijd tot het dubbele kunnen verhoogd worden."

Het Comité te Middelburg heeft hem opgedragen hierop te wijzen en in overweging te geven, om van wege deze Vergadering daarop de aandacht onzer Regeering te vestigen.

De *Voorzitter* dankt den afgevaardigde voor zijne mededeeling, welke ongetwijfeld een punt van overweging bij het Hoofd-Comité zal uitmaken.

De *Secretaris*, Dr. B. CARSTEN, veronderstelt dat de heer DE RAAD weet, dat deze zaak thans bij het Internationaal Comité te Genève aanhangig is, dat zelfs eene prijsvraag heeft uitgeschreven, ten einde te weten te komen hoe het best de misbruiken te voorkomen. Spr. zou het echter beter vinden eerst te onderzoeken of het misbruik kan worden tegengegaan met het strafwetboek in de hand en zoo niet, alsdan den uitslag van de prijsvraag af te wachten en zich daarna c. q. tot de Regeering te wenden. Hij voor zich gelooft ook dat het wenschelijk is, aan de misbruiken paal en perk te stellen.

De heer DE RAAD, afgevaardigde van het Comité Middelburg, verklaart zich met zulk eene wijze van behandeling der zaak zeer goed te kunnen vereenigen.

De *Voorzitter*. Niemand meer over de misbruiken met het teeken van het Roode Kruis het woord verlangende, is het oogenblik gekomen om de Vergadering te sluiten. Alvorens daartoe over te gaan, zij het mij vergund dank te brengen aan het Hoofd-Comité, zoomede aan de dames en leden afgevaardigden uit de onderscheidene streken des lands, voor hunne talrijke opkomst ter vergadering.

Het Hoofd-Comité, dankbaar voor die blijken van belangstelling in de ontwikkeling van het Roode Kruis, acht het onnoodig verder aan te bevelen, den werkkring zooveel mogelijk uit te breiden in plaatsen waar de afgevaardigden wonen, ten einde aan de instelling meer kracht te geven volgende jaren.

Al moge geen oorlog in het verschiet liggen, toch wordt er van de Comité's ook in vredestijd veel gevergd, om alles in orde te brengen ter voorbereiding op een eventueelen oorlog.

Daarom blijve men niet rusten, maar verrichte men alles om de ontwikkeling van de Vereeniging te bevorderen.

Dank ook zij gebracht aan heeren Eereleden, wier tegenwoordigheid in deze Vergadering als een gunst en eer is te beschouwen.

Mogen zij nog menigmaal de Vergaderingen bijwonen.

Een woord nog tot afscheid.

Twee jaren geleden werd door mij de hoop geuit dat ik allen bij de eerstvolgende Vergadering in welstand hier terug zoude zien. Welnu, twee jaren zijn sedert verloopen en allen of de meesten zijn wederom tegenwoordig.

Zelfs de toenmalige voorzitter is tegenwoordig, alleen met dit verschil dat hij weer twee jaren ouder is geworden en er nog weinige maanden zullen verloopen, of hij is zijn 90ste levensjaar voorbij en zijn 91ste ingetreden.

Hij acht zich daarom verplicht nu reeds mede te deelen, dat deze de laatste Vergadering is welke hij bijwoont.

Ik neem derhalve thans afscheid van allen.

Ik wensch het beste voor uwe leden en Gods zegen op uwe daden.

En hiermede heb ik de eer deze Vergadering te sluiten.

De heer Polak Daniels, lid van het Hoofd-Comité, wenscht een enkel woord van afscheid tot den hooggeschatten Voorzitter te spreken. Hij had de eer sedert de oprichting der Vereeniging zitting te hebben onder degenen, die door Z. M. den Koning tot leden van het Hoofd-Comité benoemd zijn. Daaronder was zeker de geachte President de oudste. Nu de Voorzitter heeft aangekondigd, dat deze de laatste Vergadering zou zijn welke hij zou presideeren, gelooft hij dat men de redenen daarvoor moet eerbiedigen, omdat de leeftijd waarop de President afscheid neemt, duidelijk aantoont, dat hij begrijpt dat de tijd gekomen is om het presidium neer te leggen.

Wij eerbiedigen, maar betreuren zijn besluit, omdat wij

gewoon waren onder zijne leiding aangenaam en broederlijk werkzaam te zijn in het belang der Vereeniging.

Hij verzoekt allen, als blijk van hulde aan den geachten Voorzitter, hem staande dank te betuigen voor de aan de Vereeniging bewezen diensten.

Allen staan ten teeken van hulde aan den Voorzitter van hunne plaatsen op.

De Vergadering is hierop uiteengegaan.

De ondergeteekenden, daartoe door den Voorzitter van het Hoofd-Comité uitgenoodigd, hebben bovenstaande notulen van de elfde Algemeene Vergadering, gehouden te 's-Gravenhage den 25 September 1889, vastgesteld.

C. A. v. d. Kemp.
Becking.
Staring.

Bijlage *A.*

ALGEMEENE VERGADERING 1889.

Verslag der Commissie voor de ziekenverpleging van het Roode Kruis.

Als aanvulling van het door den Secretaris uitgebracht algemeen verslag kan de commissie nog mededeelen, dat op 1 October 1888 2, en op 1 November van dat jaar nog 2, leerling-pleegzusters van het Roode Kruis zijn geplaatst in het ziekenhuis aan den Coolsingel te Rotterdam, onder de volgende voorwaarden:

De leerling-pleegzusters genieten, voor rekening van het Roode Kruis, huisvesting, voeding, verpleging en onderwijs gedurende twee jaren, ten ware zij zich door ongeschiktheid voor de betrekking van pleegzuster een verder verblijf in het ziekenhuis onwaardig toonen.

Alleen zij worden aangenomen die:

1°. van 20—30 jaren oud en ongehuwd zijn;

2°. behoorlijk lager onderwijs met vrucht genoten hebben;

3°. niet lijden aan een voor de uitoefening van het beroep als pleegzuster van het Roode Kruis hinderlijk lichaamsgebrek en in het algemeen eene goede gezondheid genieten;

4°. van onbesproken zedelijk gedrag zijn, volgens verklaring van den Burgemeester harer woonplaats, en zoo noodig de toestemming der ouders of voogden overleggen; en

5°. met goed gevolg of meer dan eens de koepokinenting hebben ondergaan.

De opleiding der leerling-pleegzusters is eene theoretische en practische.

Na twee leerjaren stelt de Commissie een onderzoek in naar haar gedrag, bekwaamheid en geschiktheid voor de taak en verleent haar, bij gunstigen uitslag, het diploma als pleegzuster van het Roode Kruis.

De pleegzuster onderteekent dan de verklaring, dat zij als

zoodanig den dienst zal verrichten, waar zij door het Hoofd-Comité van het Roode Kruis wordt geplaatst.

In tijd van vrede bekomen de gediplomeerde pleegzusters van het Roode Kruis kosteloos huisvesting, voeding, verpleging en een werkkring in een der voor dat doel beschikbare inrichtingen voor ziekenverpleging in Nederland. Zij zijn dáár voor de verpleging bij particulieren beschikbaar, op den voet van de andere verpleegsters dier inrichtingen. Zij dragen het herkenningsteeken van het Roode Kruis.

Aan de pleegzusters van het Roode Kruis kan op 50jarigen leeftijd, of ten gevolge van gebreken in en door den dienst van het Roode Kruis verkregen, een pensioen uit de kas van het Hoofd-Comité, van *f* 200 's jaars, worden toegekend.

Desverkiezende wordt jaarlijks eene som van *f* 60 voor kleeding en, bij het verlaten der inrichting, eene som van *f* 50 voor uitrusting uitgekeerd.

De opleiding geschiedt onder toezicht van den geneesheer-directeur Dr. H. G. Hesselink.

Bij een onderzoek in het begin van dit jaar bleek dat slechts 2 leerlingen in de termen vielen, om tot voortzetting der opleiding te worden toegelaten, terwijl 1 voor de betrekking te zwak was en 1 van minderen lust in den nieuwen werkkring getuigde. De beide laatste zijn met wederzijds goedvinden ontslagen. Als leerling-pleegzusters zijn aangenomen Mej. A. Maas en Mej. P. Langejan.

In den loop van dit jaar hebben zich vele adspiranten voor leerling-pleegzusters aangemeld. Na veelzijdige correspondentie en besprekingen is het der Commissie gelukt een viertal leerlingen te bestemmen voor eene plaatsing op 1 October a. s.

Op dat tijdstip zal het aantal leerling-pleegzusters 6 bedragen, welk getal kan klimmen tot 8 tegelijk jaarlijks.

In het begin van het volgend jaar wordt door de Commissie wederom een onderzoek ingesteld en tot definitieve aanneming of afwijzing besloten.

De leerling-pleegzusters ontvangen theoretisch onderricht van de assistenten in het ziekenhuis.

Het practisch onderricht aan het ziekbed geschiedt onder de leiding der geneesheeren van het ziekenhuis, Dr. H. G. HESSELINK en Dr. J. VAN DER HOEVEN.

Aan deze geneesheeren wordt hierbij een woord van dank gebracht voor hunne belangelooze bemoeiïngen.

Ook van de zijde van het Rotterdamsch vrouwen-comité werden blijken van belangstelling ondervonden.

Het zal der Commissie aangenaam zijn, dat ook het Haagsche Comité van vrouwen, die zich reeds zooveel moeite voor de ziekenverpleging getroost, en andere, eens een bezoek brengen aan de leerling-pleegzusters van het Roode Kruis in het ziekenhuis te Rotterdam.

De Commissie stelt zich voor in een volgend verslag mededeeling te doen van de inrichtingen, waar de gediplomeerde pleegzusters van het Roode Kruis zijn geplaatst.

Voorloopig meent zij over de eerste stappen in den nieuwen werkkring van het Roode Kruis te kunnen tevreden zijn.

De Commissie voornoemd:

VAN HARDENBROEK, *Voorzitter.*

CARSTEN, *Secretaris.*

Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog.

Ingesteld bij 's Konings besluit van 19 *Juli* 1867 N°. 60, (*Staatsblad* 1869 N°. 210) *en* 1 *September* 1870 N°. 2,

op 1 November 1889.

EERE-LEDEN.

HENRI DUNANT;
C. W. M. VAN DE VELDE, Oud Zee-Officier;
W. J. KNOOP, Luitenant-Generaal;
H. N. C. Baron VAN TUYLL VAN SEROOSKERKEN.

HOOFD-COMITÉ.

Voorzitter: C. T. VAN MEURS, Luitenant-Generaal;
Secretaris: Dr. B. CARSTEN, Adjunct-Inspecteur voor het geneeskundig staatstoezicht voor Zuid-Holland.

LEDEN.

Ondervoorzitter: K. J. G. Baron VAN HARDENBROEK VAN BERGAMBACHT, Kolonel der dienstdoende Schutterij;
Penningmeester: Mr. D. POLAK DANIELS, Lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en van den Gemeenteraad;
B. E. J. H. BECKING, gep. Kolonel, Chef van den Geneeskundigen Dienst in Neêrlandsch-Indië.

F. A. A. GREGORY, Vice-Admiraal, Kanselier der Nederlandsche Ridderorden;

Jhr. G. M. VERSPYCK, Luitenant-Generaal, Adjudant-Generaal des Konings;

Mr C. A. VAN DE KEMP, Lid van Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland.

(*De bovengenoemden vormen de commissie van het dagelijksch bestuur uit het Hoofd-Comité.*)

Dr. C E. VAN KOETSVELD, Hofprediker;

Dr. L. J. EGELING, Inspecteur voor het geneeskundig staatstoezicht voor Zuid-Holland;

LODEWIJK MULDER, Oud Inspecteur van het Lager Onderwijs;

W. C. A. STARING, Oud Hoofd-directeur bij het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid;

M. R. TIMMERMAN, Generaal-Majoor, Inspecteur van den geneeskundigen dienst der Landmacht;

Dr. F. J. VAN LEENT, Schout bij Nacht, Inspecteur van den geneeskundigen dienst der Zeemacht;

Dr. P. TEMPLEMAN VAN DER HOEVEN te Utrecht;

Dr. J. W. R. TILANUS, Hoogleeraar te Amsterdam;

Dr. J. VAN DER HOEVEN Jr., te Rotterdam;

Mr. J. E. H. Baron VAN NAGELL VAN AMPSEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal te Laren;

Mr. W. A. P. VERKERK PISTORIUS, Hoofd-directeur bij het Departement van Financiën;

Jhr. J. L. C. POMPE VAN MEERDERVOORT, Oud Officier van Gezondheid bij de Zeemacht, te Bergen op Zoom;

R. A. W. SLUITER, Gep. Kolonel der Artillerie, lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland.

Jhr. Mr. S. LAMAN TRIP, Vice-President der Arrondissements-Rechtbank;

Jhr. Mr. G. J. TH. BEELAERTS VAN BLOKLAND, Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, en

Dr. W. KROL, Dirigeerend Officier van Gezondheid, 1e kl., te Dordrecht.

SECTIËN.

1ste Sectie.

Geldelijke aangelegenheden.

B. E. J. H. Becking, Voorzitter;
Leden: D. Polak Daniels, R. A. W. Sluiter, S. Laman Trip.

2de Sectie.

Geneeskundige en hygienische aangelegenheden.

K. J. G. Baron van Hardenbroek, Voorzitter;
Leden: L. J. Egeling, J. W. R. Tilanus, P. Templeman van der Hoeven, J. van der Hoeven.

3de Sectie.

Vervoer- en verblijfmiddelen.

F. A. A. Gregory, Voorzitter;
Leden: M. R. Timmerman, F. J. van Leent, W. Krol.

4de Sectie,

Binnen- en buitenlandsche aangelegenheden.

Jhr. G. M. Verspyck, Voorzitter;
Leden: W. C. A. Staring, Lodewwijk Mulder, J. E. H. Baron van Nagell, G. J. Th. Beelaerts van Blokland.

5de Sectie.

Persoonlijke aangelegenheden van zieke en gewonde krijgslieden enz.

C. A. van der Kemp, Voorzitter;
Leden: C. E. van Koetsveld, W. A. P. Verkerk Pistorius, Jhr. J. L. C. Pompe van Meerdervoort.

COMMISSIE VOOR DE MODELLEN-VERZAMELING.

Luitenant-Generaal C. T. VAN MEURS, Lid en Voorzitter,
K. J. G. Baron VAN HARDENBROEK, „
Professor Dr. J. W. R. TILANUS, „
Doctor W. KROL, „
Doctor B. CARSTEN, „ en Secretaris.

